

Warszawa, 09-02-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

VII.602.3.2021.KNK

Pan

Sylwester Marciniak

**Przewodniczący Państwowej Komisji
Wyborczej**

ePUAP

Szanowny Panie Przewodniczący,

do Rzecznika Praw Obywatelskich trafiają wnioski obywateli zaniepokojonych brakiem oficjalnej procedury postępowania z kartami wyborczymi lub referendalnymi nieodesłanymi przez wyborcę głosującego korespondencyjnie.

Powyższa problematyka była już przedmiotem wystąpienia do Pana Przewodniczącego¹, lecz kolejne wnioski związane z nadchodzącymi wyborami samorządowymi skłaniają Rzecznika do ponownego zajęcia się sprawą. Jak wskazano w piśmie Państwowej Komisji Wyborczej do Przewodniczącego Polskiego Forum Osób

---

¹ Wystąpienie z dnia 28 września 2023 r., znak VII.602.31.2023.

z Niepełnosprawnościami² przekazany Rzecznikowi pismem z dnia 10 października 2023 r.: „*wyborca głosujący korespondencyjnie nie ma obowiązku odesłania do obwodowej komisji wyborczej wszystkich kart do głosowania otrzymanych w pakiecie wyborczym. Wskazać przy tym należy, że zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami wyborca ma prawo, a nie obowiązek wzięcia udziału w głosowaniu. Wyborca głosujący korespondencyjnie może zatem nie odsyłać nawet żadnej karty do głosowania. Natomiast obowiązek przesłania mu wszystkich rodzajów kart wynika z konieczności zapewnienia wyborcy możliwości wyboru, w którym głosowaniu weźmie udział, aż do ostatniej chwili, tak jak to ma miejsce w lokalu wyborczym. (...) Ponadto Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśnia, że postępowanie z kartą nieodesłaną do obwodowej komisji wyborczej jest decyzją samego wyborcy, **lecz postępowanie to nie powinno naruszać powszechnie obowiązujących przepisów prawa.**”³*

Do Rzecznika zgłaszają się obywatele zaniepokojeni tym, że, zgodnie z publicznie prezentowaną wykładnią Państwowej Komisji Wyborczej⁴, zniszczenie własnej karty do głosowania w wyborach lub referendum podlega karze na mocy art. 248 pkt 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17). W związku z powyższym wnioskodawcy poszukują właściwego sposobu postępowania z nieużyтыми kartami do głosowania, tak by nie narazić ich na zniszczenie (co może nastąpić przy ich składowaniu w warunkach domowych).

Pragnę podkreślić, że obywatele kierujący w tej sprawie wnioski do Rzecznika to osoby powyżej 60 roku życia oraz wyborcy niepełnosprawni o znacznym lub umiarkowanym

---

² Pismo z dnia 25 września 2023 r., znak ZPOW.711.143.2023.

³ Pismo z dnia 10 października 2023 r., znak ZPOW.711.164.2023.

⁴Relacja Polskiej Agencji Prasowej z Konferencji PKW: <https://www.pap.pl/aktualnosci/pkw-zgodnie-z-przepisami-zniszczenie-karty-do-glosowania-podlega-karze>.

stopniu niepełnosprawności. Dbanie o możliwość wzięcia udziału w wyborach i komfort głosowania takich wyborców jest działaniem, które zalicza się do priorytetów Rzecznika Praw Obywatelskich⁵.

W niedawno przekazanym Rzecznikowi wniosku wyborca opisał swoje starania o wyjaśnienie powyższej sprawy. Konkretny sposób postępowania z nieodesłanymi kartami został mu przedstawiony jedynie przez Komisarza Wyborczego I w Słupsku pismami z dnia 23 października 2023 r. (znak DSŁ.053.27.2023) i z dnia 27 listopada 2023 r. (znak DSŁ.711.2.2023).

Komisarz w pierwszym z powyższych pism wskazał, że „niewykorzystaną kartę wyborca powinien zwrócić do Urzędu Gminy, z której ją otrzymał”. W drugim z powyższych pism wyjaśnił z kolei, że *„przepisy prawa wyborczego nie określają procedury postępowania z takimi kartami. Jeżeli jednak wyborca zdecyduje się zwrócić taką kartę, to należy mu to umożliwić. Zgodnie z art. 53i Kodeksu wyborczego koperty zwrotne niedostarczone do obwodowej komisji wyborczej po zakończeniu głosowania przekazywane są właściwemu dyrektorowi delegatury Krajowego Biura Wyborczego. Analogicznie należy zatem postąpić, gdy wyborca zdecyduje się na zwrot niewykorzystanej karty do głosowania. W takiej sytuacji wyborca może zwrócić taką kartę bezpośrednio do Delegatury Krajowego Biura Wyborczego, bądź za pośrednictwem Urzędu Gminy (urzędnika wyborczego), z której ją otrzymał. Tenże urząd winien przekazać ją wówczas do Delegatury Krajowego Biura Wyborczego”*.

Wnioskodawca w piśmie do Rzecznika wyraża wątpliwości odnoszące się do podstawy prawnej zaproponowanego rozwiązania, a także do ewentualnego naruszenia standardu tajności głosowania przy jego zastosowaniu. Wnioskodawca wskazuje także na brak wskazań organów wyborczych na inne możliwości postępowania.

---

⁵ Zbiór działań RPO na rzecz dostępności wyborów: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/tagi/dostepne-wybory>.

W związku z powyższym działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1058) zwracam się do Pana Przewodniczącego z uprzejmą prośbą o wyrażenie stanowiska w przedstawionej sprawie.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/